

N:o 37.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m.; gifven Stockholms slott den 28 januari 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar;

att, därest sådan lag blifver af Riksdagen antagen,
dels medgifva,

att beträffande pensionering af sådan personal vid statens järnvägar, hvilken jämlikt 1 § a) och b) i lagen är undantagen från densammas tillämpning, Kungl. Maj:t må utfärda bestämmelser i enlighet med bilagda förslag till öfvergångsbestämmelser angående rätt till pension för vissa tjänstemän vid statens järnvägar,

dels ock besluta,

att de jämlikt beslut vid 1906, 1907, 1908 och 1909 års riksdagar för hvart och ett af åren 1907, 1908, 1909 och 1910, såsom bidrag till bestridande af pensionering af statens järnvägars personal, af trafikmedel afsatta belopp af tillhoppa 1,400,000 kronor jämte den afkastning, som därå kan hafva uppstått, må tillgodoföras de i 19 § i lagen samt 22 § i öfvergångsbestämmelserna omförmälda fonder, till fördelning dem emellan efter samma grunder, som i berörda stadganden finnas angifna i fråga om fördelning af statens järnvägstrafiks pensionsinrättnings tillgångar; samt

att § 1 mom. 2 i aflöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar den 15 november 1907 må, räknadt från och med den 1 januari 1911, erhålla följande ändrade lydelse:

»Generaldirektör är berättigad att från och med månaden näst efter den, under hvilken han uppnått 65 lefnadsår, under sin återstående lifstid af trafikmedel uppbära en årlig pension af 6,000 kronor. Generaldirektör, som, innan han uppnått 65 lefnadsår, antingen på grund af sjukdom eller därigenom, att han efter utgången af den tid, för hvilken han förordnats, icke erhåller förnyadt förordnande, eller ock eljest utan egen begäran nödgas afgå från sin befattning utan att på grund af tjänstefel hafva förverkat densamma, är berättigad att i pension uppbära ett årligt belopp af 6,000 kronor för tiden, intill dess han uppnått 65 års ålder. Skulle generaldirektör före utgången af den tid, erhållet förordnande afser, befinnas vara af sjukdom oförmögen till vidare nöjaktig tjänstgöring, skall han vara underkastad skyldighet att afgå mot åtnjutande af pension enligt nu angifna bestämmelser. Såsom pensionsavgift skall å det för generaldirektör bestämda arfvodet eller den honom under tiden, intill dess han uppnått 65 år, tillkommande pension afdragas ett årligt belopp af 360 kronor, som skall inbetalas till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den omförmälda fond; skolande ofvannämnda pensionsbelopp gäldas efter de i 20 § af samma lag angifna grunder.

Hvad sålunda är stadgadt om generaldirektör gäller jämväl om öfverdirektör».

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Förslag

till

Lag

angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar.

1 §.

Rätt till pension enligt denna lag tillkommer med nedan stadgade undantag dels hvar och en, hvilken vid lagens trädande i kraft är delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, dels ock hvar och en, som efter lagens trädande i kraft varder anställd i ordinarie tjänst vid statens järnvägar.

Från denna lags tillämpning undantages:

a) sådan personal vid statens järnvägar, som antingen vunnit delägarrätt i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning på grund af nådiga reglementet för pensionsinrättningen den 6 september 1872 och icke behörigen anmält sig vilja genom erläggande af de i förnyade nådiga reglementet den 3 november 1882 för samma pensionsinrättning bestämda högre afgifter bereda sig förbättrad pensionering eller ock uppbär aflöning enligt äldre lönestat än den från 1908 års ingång gällande;

b) den, som har delägarrätt i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning på grund af nådiga reglementet för pensionsinrättningen den 3 november 1882 och, därest han jämlikt bestämmelsen i § 6 c) i samma reglemente skulle före den 1 januari 1915 blifva pensionsberättigad, inom tre månader från lagens trädande i kraft eller, om han vid sistnämnda tidpunkt kvarstår på äldre stat än den från 1908 års ingång gällande och sedermera vinner befordran, inom tre månader från det befordran vunnits hos järnvägsstyrelsen anmäler, att bestämmelsen i § 6 c) i pensionsreglementet må å honom vinna tillämpning.

c) generaldirektören och chefen för statens järnvägar samt öfverdirektören och souschefen.

2 §.

Pensionsrätt tillkommer:

a) den, som till följd af olycksfall i statens järnvägars tjänst eller eljest till följd af sjukdom, hvilken han genom utöfning af sådan tjänst ådragit sig, icke vidare kan behörigen sköta sin befattning och ej heller af järnvägsstyrelsen anses kunna lämpligen förflyttas till annan befattning samt fördenskull erhåller afsked eller entledigas;

b) den, som efter minst 10 års tjänstgöring i ordinarie anställning vid statens järnvägar antingen till följd af kroppsskada eller sjukdom i andra fall än under a) sägs eller ock till följd af väsentligen minskad arbetsförmåga icke vidare kan behörigen sköta sin befattning och ej heller af järnvägsstyrelsen anses kunna lämpligen förflyttas till annan befattning samt fördenskull erhåller afsked eller entledigas;

skolande för rätt till pension enligt a) eller b) oförmågan att vidare behörigen sköta befattningen vara styrkt med i behörig ordning affattadt läkarbetyg, utfärdadt, hvad den till fri läkarvård berättigade personalen angår, af vederbörande järnvägsläkare;

c) den, som vid afgang från tjänsten uppnått här nedan för samma tjänst stadgade lefnadsålder, under förutsättning tillika att vederbörande under minst tio år innehaft anställning i ordinarie statstjänst, däraf åtminstone de fem sista åren i statens järnvägars tjänst.

Nämnda lefnadsålder utgör för:

lokomotivförare och kvinnlig tjänstinnehafvare sextio år,

banmästare af 1:a och 2:a klass, bangårdsmästare, tågmästare, konduktör, stationsförman, lokomotiveldare, vagnskötare, banvakt och stationskarl sextiotre år samt

öfriga tjänstemän sextiofem år.

Vid beräkning af tjänstår skall afdrag göras för tid, under hvilken ledighet från tjänsten ägt rum af annan anledning än semester, enskilda angelägenheter eller svag hälsas vårdande under sådana omständigheter, att jämlikt § 5 i det för tjänstemän vid statens järnvägar gällande aflöningsreglemente fullt arfvode i dylika fall åtnjutes, sjukdom, offentligt uppdrag eller resa, som med vederbörligt tillstånd företagits till egen utbildning.

Tjänsteman, som vid uppnåendet af den här ofvan stadgade lefnadsålder icke kan räkna tio tjänstår och alltså icke då är berättigad till erhållande af pension, må icke heller sedermera komma i åtnjutande af sådan, äfven om han på grund af stadgandet i 3 § här nedan tillåtes att kvarstå i tjänsten efter nämnda lefnadsålders inträde.

3 §.

Tjänsteman, som uppnått den för rätt till ålderspension jämlikt punkt c) i nästföregående paragraf bestämda lefnadsålder, är förpliktad att afgå från tjänsten; Kungl. Maj:t eller, där Kungl. Maj:t ej tillsatt befattningen, järnvägsstyrelsen dock obetaget att låta anstå med afskedet, därest och så länge vederbörande pröfvas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år.

Tjänsteman, som enligt bestämmelserna i 2 § a) eller b) är berättigad till pension, må jämväl kunna utan därom gjord begäran entledigas af Kungl. Maj:t eller, där Kungl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af järnvägsstyrelsen.

4 §.

Rätt till pension tillkommer ej den, som blifvit från tjänsten afsatt. Pension tillkommer ej heller den, som vid afgang från tjänsten icke är svensk medborgare.

5 §.

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § c) (ålderspension), utgör, därest tjänsteman innehar minst 30 tjänstår enligt det i 2 § angifna beräkningssätt, 72 procent af den aflöning, tjänstemannen vid afgang från tjänsten uppbär; dock skall för tjänsteman, som under kortare tid än fem år innehaft den tjänst, från hvilken afgang äger rum, pensionens belopp bestämmas till 72 procent af de senast förflutna fem årens medelaflöning, med iakttagande att, där denna medelaflöning skulle befinnas uppgå till lägre belopp än den aflöning, tjänstemannen vid tiden för afgang skulle hafva innehaft, om han under de sista fem åren icke öfvergått till ny tjänst, pensionen skall beräknas på sistnämnda aflöning.

Understiger tjänstarens antal trettio, utgör årliga beloppet af ålderspensionen, allt efter antalet af de år, under hvilka den pensionsberättigade innehaft ordinarie statstjänst, viss procent af aflöningen, beräknad på sätt här ofvan sägs. Förenämnda procent utgör:

för fulla 10 tjänstår.....	18	%
» » 11 »	19,8	»
» » 12 »	21,6	»
» » 13 »	23,4	»
» » 14 »	25,2	»
» » 15 »	27	»
» » 16 »	28,8	»
» » 17 »	30,6	»
» » 18 »	32,4	»
» » 19 »	34,2	»
» » 20 »	36	»
» » 21 »	39,6	»
» » 22 »	43,2	»
» » 23 »	46,8	»
» » 24 »	50,4	»
» » 25 »	54	»
» » 26 »	57,6	»
» » 27 »	61,2	»
» » 28 »	64,8	»
» » 29 »	68,4	»

Med aflöning förstås i denna lag det ordinarie arfvodet, ökad med 20 procent.

6 §.

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § b) (sjukpension), utgör, allt efter antalet af de år, under hvilka den pensionsberättigade innehaft ordinarie statstjänst, den procent af aflöningen, som är i 5 § för motsvarande antal tjänstår bestämd.

Därest de förhållanden, som grundat rätten till pension, omöjliggöra för vederbörande att vidare bidraga till sin försörjning, må beloppet af pensionen icke understiga 50 procent af aflöningen.

7 §.

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § a) (invalidpension), utgör, om den pensionsberättigade icke innehaft ordinarie statstjänst i fulla 24 år, 50 procent af den aflöning, han vid afgång från tjänsten uppbär, och, om han innehaft sådan tjänst i fulla

24 år eller därutöfver, den procent af aflöningen, som är i 5 § för motsvarande antal tjänstår bestämd; dock skall pension, hvarom i denna § är fråga, oberoende af antalet tjänstår, utgå med 72 procent af aflöningen, därest de förhållanden, som grundat rätten till pension, omöjliggöra för vederbörande att vidare bidra till sin försörjning.

8 §.

Pension må ej i något fall utgå med högre belopp än 6,000 kronor. Därest vid beräkning af pensions belopp detta slutar å bråktal af kronor, skall det höjas till närmast högre krontal.

9 §.

Såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension skall tjänsteman erlägga pensionsavgift med årligt belopp, motsvarande viss procent af honom tillkommande aflöning. Var tjänstemannen, då denna lag trädde i kraft, delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, skall avgiften utgå med 2,8 procent af aflöningen; i annat fall utgör avgiften, då aflöningen uppgår till

högst	2,800	kronor.....	2,8	%	däraf
mer än	2,800	»	men	högst	3,200 2,9 »
»	3,200	»	»	»	3,600 3 »
»	3,600	»	»	»	4,000 3,1 »
»	4,000	»	»	»	4,400 3,2 »
»	4,400	»	»	»	4,800 3,3 »
»	4,800	»	»	»	5,200 3,4 »
»	5,200	»	»	»	5,600 3,5 »
»	5,600	»	»	»	6,000 3,6 »
»	6,000	»	»	»	6,400 3,7 »
»	6,400	»	»	»	6,800 3,8 »
»	6,800	»	»	»	7,200 3,9 »
»	7,200	»	»	»	7,600 4 »
»	7,600	»	»	»	8,000 4,1 »
»	8,000				4,2 » ;

dock att pensionsavgift beräknas å högst 8,550 kronor.

10 §.

Skulle i något fall pension, som med tillämpning af bestämmelserna i denna lag vid afgang från tjänsten tillkommer tjänsteman, hvilken vid denna lags trädande i kraft var delägare i statens järnvägs- trafikks pensionsinrättning, understiga det belopp, som skolat vid afgang i pension tillkomma honom, därest motsvarande föreskrifter i de öfvergångsbestämmelser angående rätt till pension för vissa tjänstemän vid statens järnvägar, som kunna varda utfärdade, å honom tillämpats, vare han berättigad åtnjuta fyllnadspension, motsvarande skillnaden. För dylik fyllnadspension erlägges icke någon afgift.

11 §.

Pensionsafgift erlägges månadsvis från och med månaden näst efter den, under hvilken vederbörande erhållit ordinarie anställning i statens järnvägars tjänst, till och med den månad, hvarunder han erhåller afsked, entledigas, afsättes eller dör.

12 §.

Pensionsafgift inbetalas medelst afdrag å tjänstemans aflöning. Uppbörd af pensionsavgifter verkställes genom järnvägsstyrelsens försorg.

Åtnjuter tjänsteman icke själf den med tjänsten förenade aflöning eller kan af annan anledning uppbörd icke äga rum på ofvan föreskrifna sätt, vare tjänsteman skyldig att inom den femtonde dagen i mars, juni, september och december månader inbetala pensionsavgiften för löpande kvartal. Försummas detta, skall hela det förfallna beloppet fråndragas den försumliges först utfallande aflönings- eller pensionsbelopp. Kan sådant ej ske, må genom järnvägsstyrelsens försorg beloppet utan föregående dom eller utslag utmätas.

13 §.

Förflyttas utan egen begäran tjänsteman från en till annan tjänst, och skulle han i den tjänst, till hvilken han förflyttas, erhålla lägre

pension än i den förra tjänsten, vare berättigad att, för bibehållande af sin rätt till den högre pensionen, erlägga pensionsavgifter såsom om han kvarstått i den förut innehafda tjänsten.

Sker förflyttningen på egen begäran, äger den förflyttade för bibehållande af rätt till pension, motsvarande den aflöning, som af honom vid förflyttningen innehades, erlägga pensionsavgifter å samma aflöning.

14 §.

Pension enligt denna lag sökes hos järnvägsstyrelsen, som, därest ansökningen beviljas, utfärdar pensionsbref å det belopp, den pensionsberättigade äger utbekomma.

Pensionen utgår från och med månaden näst efter den, under hvilken afgang från tjänsten ägt rum, till och med den månad, under hvilken pensionstagaren dör eller förverkar sin pension.

15 §.

Pension utbetalas genom järnvägsstyrelsens försorg kvartalsvis i början af mars, juni, september och december månader. Pensionsbelopp, som icke uttagits inom tre år sedan det till betalning förfallit, vare förverkad och tillfaller den i 19 § omnämnda pensionsfond; dock med rätt för järnvägsstyrelsen att, efter pröfning af anledningen till försummelsen, medgifva beloppets utbetalning, om framställning därom göres.

16 §.

Har pensionstagare blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende eller till, i stället för afsättning, straff enligt 2 kapitlet 17 § strafflagen, skall han hafva förverkat sin pension vid den tid, nämnda beslut vunnit laga kraft; dock med rätt för honom att i stället för den sålunda förverkade pensionen från och med månaden näst efter den, under hvilken pensionen förverkats, utbekomma pension med belopp, som efter af järnvägsstyrelsen verkställd utredning befinnes motsvara årliga lifräntan å sammanlagda kapitalet af de utaf honom erlagda pensionsavgifter jämte ränta på ränta därå intill utgången af den tid, för hvilken dessa avgifter blifvit erlagda.

17 §.

Rätt att återbekomma erlagda pensionsavgifter medgifves allenast vid öfvergång till annan statstjänst, därest med inträdet i denna tjänst är förenad skyldighet att för beredande af pension erlagga retroaktiv avgift, dock ej till högre belopp än det, hvartill retroaktivavgiften uppgår.

18 §.

Uppbär tjänsteman, hvilken vid denna lags trädande i kraft icke var delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, vid afgang från tjänsten pension för annan statstjänst och skall icke på grund af gällande bestämmelser beloppet af den pensionen minskas till följd däraf att vederbörande jämväl kommer i åtnjutande af pension enligt denna lag, då skall sistberörda pension allenast utgå med belopp, som efter af järnvägsstyrelsen verkställd utredning befinnes motsvara årliga lifräntan å sammanlagda kapitalet af de utaf tjänstemannen erlagda pensionsavgifter jämte ränta på ränta därå intill utgången af den tid, för hvilken dessa avgifter blifvit erlagda; dock att, därest härigenom de båda pensionerna icke skulle tillsammans uppgå till det belopp, hvarmed pensionen enligt denna lag eljest skolat utgå, pensionen må ökas med hvad som motsvarar skillnaden.

Tjänstår, som beräknats för erhållande af den först uppburna pensionen, må ej ånyo beräknas såsom tjänstår vid bestämmandet af pensionen enligt denna lag.

19 §.

Pensionsavgifter, hvilka erläggas enligt denna lag, ingå till en särskild fond, benämnd »pensionsfonden n:r 1 för tjänstemän vid statens järnvägar», om hvars förvaltning erforderliga bestämmelser meddelas af Konungen.

Till samma fond skall jämväl öfverföras så stor del af statens järnvägstrafiks pensionsinrättnings tillgångar vid tiden för denna lags trädande i kraft, som jämlikt uträkning, verkställd i enlighet med de i lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 för bestämmande af lifförsäkringstagares fordran hos försäkringsbolag fastställda grunder, belöper å sådana delägare i pensionsinrättningen, å hvilka denna lag kommer att äga tillämpning.

20 §.

Af statens järnvägstrafikmedel gäldas:

a) hela beloppet af de under året på grund af stadgandet i 2 § a) utgående pensioner;

b) så stor del af öfriga enligt denna lag till tjänstemän, som vid lagens trädande i kraft voro delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, utgående pensioner, som den i 19 § omförmälda fond enligt en efter lagens trädande i kraft verkställd matematisk utredning ej är i stånd att bestrida;

c) två tredjedelar af de pensioner med undantag af de under a) nämnda, som enligt denna lag utgå till dem, som efter lagens trädande i kraft antagas i ordinarie tjänst vid statens järnvägar.

Återstående delen af de enligt denna lag under året utgående pensioner bestrides från nyssnämnda fond; skolande dock till densamma af järnvägstrafikmedel tillskjutas det belopp, som må erfordras för att vid slutet af hvarje år fonden skall enligt matematiska grunder motsvara skillnaden mellan, å ena sidan, kapitalvärdet af alla fonden åliggande pensionsförpliktelser och, å andra sidan, kapitalvärdet af tjänstemännens pensionsavgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1911.

Förslag

till

öfvergångsbestämmelser angående rätt till pension för vissa tjänstemän vid statens järnvägar.

1 §. (1 §).*)

Rätt till pension enligt dessa bestämmelser tillkommer dels sådana tjänstemän vid statens järnvägar, som på grund af nådiga reglementet för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning den 6 september 1872 vunnit deläggarrätt i densamma och icke behörigen anmält sig vilja genom erläggande af de i förnyade nådiga reglementet den 3 november 1882 för samma pensionsinrättning bestämda högre afgifter bereda sig förbättrad pensionering, i dessa bestämmelser kallade »1872 års tjänstemän», dels ock öfriga i pensionsinrättningen delaktiga tjänstemän vid statens järnvägar, hvilka antingen uppbära aflöning enligt äldre lönestat än den från och med 1908 års ingång gällande eller ock, ehuru vid tiden för dessa bestämmelsers trädande i kraft uppbärande aflöning enligt 1908 års stat, under den i 1 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den stadgade förutsättning inom den i samma paragraf bestämda tid behörigen anmäla, att bestämmelsen i § 6 c) i ofvannämnda nådiga reglemente den 3 november 1882 må å dem vinna tillämpning.

För dem, hvilka före dessa bestämmelsers trädande i kraft tillerkänts pension från statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, gälla dessa bestämmelser rörande pensionstagare i tillämpliga delar.

*) De inom parentes angifna paragraferna afse de sakkunnigas förslag till förordning angående rätt till pension för viss personal vid statens järnvägar.

2 §. (2 §.)

Pensionsrätt tillkommer:

a) den, som till följd af olycksfall i statens järnvägars tjänst eller eljest till följd af sjukdom, hvilken han genom utöfning af sådan tjänst ådragit sig, icke vidare kan behörigen sköta sin befattning och ej heller af järnvägsstyrelsen anses kunna lämpligen förflyttas till annan befattning samt fördenskull erhåller afsked eller entledigas;

b) den, som efter minst tio års tjänstgöring i ordinarie anställning vid statens järnvägar antingen till följd af kroppsskada eller sjukdom i andra fall än under a) sägs eller ock till följd af väsentligen minskad arbetsförmåga icke vidare kan behörigen sköta sin befattning och ej heller af järnvägsstyrelsen anses kunna lämpligen förflyttas till annan befattning samt fördenskull erhåller afsked eller entledigas;

skolande för rätt till pension enligt a) eller b) oförmågan att vidare behörigen sköta befattningen vara styrkt med i behörig ordning affattadt läkarbetyg, utfärdadt, hvad den till fri läkarvård berättigade personalen angår, af vederbörande järnvägsläkare;

c) den, som efter minst trettio års tjänst i ordinarie anställning vid statens järnvägar uppnått sådan ålder, att hans lefnads- och ordinarie tjänstår vid statens järnvägar sammanräknade uppgå till talet 95.

3 §.

Mom. 1. Tjänsteman är förpliktad att afgå från tjänsten, under förutsättning att vederbörande uppnått den enligt 2 § c) för erhållande af pension bestämda tjänstålder,

a) kvinnlig tjänstinnehafvare samt lokomotivförare vid fyllda 60 år;

b) banmästare af 1:a eller 2:a klass, bangårdsmästare, tågmästare, konduktör, stationsförman, lokomotiveldare, vagnskötare, banvakt och stationskarl vid fyllda sextiotre år; samt

c) öfriga tjänstemän vid fyllda sextiofem år;

Kungl. Maj:t eller, där Kungl. Maj:t ej tillsatt befattningen, järnvägsstyrelsen dock obetaget att låta anstå med afskedet, därest och så länge vederbörande prövas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig kvarstå.

Mom. 2. Tjänsteman, för hvilken rätt till ålderspension inträder före uppnåendet af den här ofvan i förekommande fall stadgade lef-

nadsålder, må, sedan sådan rätt inträdt, kunna, därest så finnes för tjänsten fördelaktigt, utan därom gjord begäran entledigas af Kungl. Maj:t eller, där Kungl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af järnvägsstyrelsen.

Tjänsteman, som enligt bestämmelserna i 2 § a) och b) är berättigad till pension, må jämväl kunna utan därom gjord begäran entledigas af Kungl. Maj:t eller, där Kungl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af järnvägsstyrelsen.

4 § (3 §).

Rätt till pension tillkommer ej den, som blifvit från tjänsten afsatt.

5 § (4 §).

Årliga beloppet af pension, som utgår till »1872 års tjänstemän», bestämmas till viss procent af den medelaflöning, som uppkommer, då medeltalet tages af de aflöningar, vederbörande under de sista fem åren uppburit, sålunda att:

1:o) tjänsteman, som skall pensioneras på grund af stadgandet i 2 § c), erhåller 50 procent af medelaflöningen (ålderspension);

2:o) tjänsteman, som skall pensioneras på grund af stadgandet i 2 § a) (invalidpension) eller b) (sjukpension), erhåller:

för fulla 25 tjänstår	42,5	%	af medelaflöningen
» » 26	»	44	» » »
» » 27	»	45,5	» » »
» » 28	»	47	» » »
» » 29	»	48,5	» » »
» » 30	»	50	» » » ;

skolande dock, därest pensioneringen grundar sig på stadgandet i 2 § a) och enligt läkares intyg de förhållanden, som grundat rätten till pension, omöjliggöra för vederbörande att vidare bidra till sin försörjning, pension, oberoende af antalet tjänstår, utgå med 50 procent af medelaflöningen.

Därest vid beräkning af pensionsbelopp detta slutar å bråktal af kronor, skall det höjas till närmast högre krontal.

Med aflöning förstås i dessa bestämmelser för »1872 års tjänstemän» det ordinarie arfvodet, ökad för distriktspersonal med 15 procent,

då fråga är om aflöning enligt äldre lönestat än den från 1908 års ingång gällande.

6 § (5 §.)

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § c) (ålderspension) till annan tjänsteman än i 5 § sägs, utgör med de i 7 och 8 §§ stadgade undantag:

i styrelsen:

för öfverdirektör.....	5,920 kronor
» byrådirektör	} 4,400 »
» arkitekt.....	
» matematiker	
» kamrerare och föreståndare för kammarkontoret.....	
» förste aktuarie och föreståndare för statistiska kontoret	} 4,000 »
» milkontrollör och föreståndare för milkontoret	
» förste kontrollör	
» byråingenjör af 1:sta klass (enligt gammal stat byråingenjör)	
» kassör (enligt gammal stat hufvudkassör)	} 3,200 »
» ombudsman (enligt gammal stat notarie).....	
» revisor och föreståndare för revisionskontoret	
» registrator	
» notarie	} 2,400 »
» byråingenjör af 2:dra klass	
» förrådsförvaltare .. .	
» kontrollör.....	
» förste bokhållare	} 2,160 »
» manlig bokhållare	
» underingenjör	
» ritare	
» manlig kontorsskrifvare.....	} 1,920 »
» kvinnlig bokhållare... ..	
» kvinnlig kontorsskrifvare	
» manligt kontorsbiträde	
	1,200 »
	960 »

för förste vaktmästare (enligt gammal stat)	912 kronor
» vaktmästare	720 »

vid distrikten och centralverkstaden:

» distriktschef	5,280	»
» bandirektör		
» maskindirektör		
» trafikdirektör		
» baningenjör af 1:sta klass		
» maskingenjör af 1:sta klass		
» trafikinspektör af 1:sta klass		
» öfverinspektör	3,840	»
» distriktssekreterare		
» baningenjör af 2:dra klass		
» maskingenjör af 2:dra klass		
» trafikinspektör af 2:dra klass		
» stationsinspektör å 1:sta klass station		
» distriktskamrerare (enligt gammal stat verkstads- kamrerare)		
» förrådsförvaltare	3,456	»
» distriktskassör		
» maskininspektör		
» telegrafingenjör		
» telegrafinspektör	3,360	»
» verkmästare vid maskinafdelningen (enligt gammal stat)		
» stationsinspektör å 2:dra klass station		
» byråassistent		
» expeditionsföreståndare	2,880	»
» stationsinspektör å 3:dje klass station		
» underinspektör	2,304	»
» underingenjör		
» förste bokhållare		
» förste telegrafist		
» stationsinspektör å 4:de klass station A		
» bokhållare		
» förste stationsskrifvare		
» telegrafist		
» ritare		

för stationsinspektör å 4:de klass station B.....	}	2,016 kronor
» manlig kontorsskrifvare.....		
» stationsskrifvare å 1:sta, 2:dra eller 3:dje klass station	}	1,728 »
» stationsskrifvare å annan station		
» kvinnlig kontorsskrifvare.....	}	1,037 »
» lokomotivmästare		
» vagnmästare	}	2,304 »
» öfverbanmästare.....		
» lokomotivförare	}	1,728 »
» maskinist (enligt ny stat).....		
» stationsmästare å 5:te klass station	}	1,440 »
» tågmästare		
» konduktör	}	1,152 »
» trädgårdsmästare		
» stationsmästare å 6:te klass station	}	1,037 »
» maskin- och pännskötare (enligt gammal stat maski- nist).....		
» förrådsmästare } (enligt gammal stat materialvakt)...	}	1,037 »
» förrådsförman }		
» banmästare af 1:sta klass	}	922 »
» banmästare af 2:dra klass		
» vagnförman	}	807 »
» stallförman		
» manligt kontorsbiträde	}	749 »
» lokomotiveldare		
» bangårdsmästare } (enligt gammal stat stationskarls- stationsförman } förman).....	}	692 »
» portvakt å 1:sta klass station eller vid verkstad		
» stationsmästare å 7:de klass station	}	634 »
» kvinnligt kontorsbiträde		
» vaktmästare	}	692 »
» vagnskötare (enligt gammal stat vagnsmörjare).....		
» vagn- och stallkarlar (enligt gammal stat lokomotiv- putsare, vagnputsare, pumpare, kolvakt och en del vagnsmörjare).....	}	634 »
» förrådsvakt.....		
» portvakt (enligt gammal stat).....	}	634 »
» stationskarl.....		
» banvakt.....		

å ångfärja:

för befälhafvare	3,840	kronor
» förste styrman och reservbefälhafvare	2,592	»
» öfvermaskinist (enligt gammal stat förste maskinist)	2,880	»
» andre styrman.....	2,016	»
» andre maskinist.....		
» tredje styrman	1,440	»
» tredje maskinist.....		
» förhandseldare.....	922	»
» rorgångare		
» timmerman	864	»
» eldare		
» matros.....	807	»

Har tjänsteman under kortare tid än fem år innehaft den tjänst, från hvilken afgang äger rum, skall pensionens belopp bestämmas till en femtedel af summan af de pensionsbelopp, som under de senast förflutna fem åren varit enligt denna § för honom gällande.

7 § (6 §).

Har tjänsteman, tillhörande någon af nedan i denna § angifna tjänstegrupper, vid 1907 års slut uppburit aflöning för den befattning, från hvilken afgang sker, enligt äldre bestämmelser än de i aflöningsreglementet för tjänstemän och betjante vid statens järnvägar den 15 oktober 1897 meddelade, och var det ordinarie arfvode, han uppbar, högre eller lägre än det, som i aflöningsreglementet för nämnda personal den 3 maj 1901 var för motsvarande befattning högst fastställt, då skall den pension, som på grund af stadgandet i 2 § c) tillkommer sådan tjänsteman, utgöra 80 procent af det utaf honom vid 1907 års slut uppburna arfvode, ökad, hvad angår tjänstemän vid distrikten samt vaktmästare i järnvägsstyrelsen, med 20 procent.

Ofvannämnda tjänstegrupper äro: registrator, kvinnlig kontorskrifvare, lokomotivmästare, öfverbanmästare, lokomotivförare, kvinnligt kontorsbiträde, vaktmästare samt portvakt å annan station än 1:a klass.

8 § (7 §).

För verkmästare vid banafdelningen och stationskarl, som vid 1907 års slut uppburo aflöning enligt äldre bestämmelser än de i aflöningsreglementet för tjänstemän och betjante vid statens järnvägar den 15 oktober 1897 meddelade, utgör pension på grund af stadgandet i 2 § c), för verkmästare 2,880 kronor och för stationskarl 749 kronor.

9 § (8 §).

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § b) (sjukpension) till annan tjänsteman än i 5 § sägs, bestämmes till viss procent af vederbörande, enligt 6, 7 eller 8 § utgående pensionsbelopp sålunda, att:

för fulla 10 tjänstår erhålles	25 %.
» » 11 » »	27,5»
» » 12 » »	30 »
» » 13 » »	32,5»
» » 14 » »	35 »
» » 15 » »	37,5»
» » 16 » »	40 »
» » 17 » »	42,5»
» » 18 » »	45 »
» » 19 » »	47,5»
» » 20 » »	50 »
» » 21 » »	55 »
» » 22 » »	60 »
» » 23 » »	65 »
» » 24 » »	70 »
» » 25 » »	75 »
» » 26 » »	80 »
» » 27 » »	85 »
» » 28 » »	90 »
» » 29 » »	95 »

Har tjänsteman innehaft ordinarie tjänst vid statens järnvägar i 30 år eller därutöfver, utgår pensionen med samma belopp, som i 6, 7 respektive 8 § är bestämdt.

10 § (9 §).

Årliga beloppet af pension, som utgår på grund af stadgandet i 2 § a) (invalidpension) till annan tjänsteman än i 5 § sägs, utgör, om tjänstemannens tjänstår i ordinarie anställning vid statens järnvägar icke uppgå till 23, 62,5 procent af vederbörande, i 6 respektive 8 § till siffran utsatta pensionsbelopp samt i det i 7 § omförmälda fall af där bestämda högsta pensionsbelopp, om tjänstårens antal utgör minst 23 men icke 30, den procent af samma belopp, som är i 9 § för motsvarande antal tjänstår bestämd, och, om hans berörda tjänstår uppgå till 30 eller däröfver, hela det i 6 respektive 8 § till siffran angifna belopp samt i det i 7 § omförmälda fall det där bestämda högsta pensionsbeloppet; skolande dock pension, hvarom nu är fråga, oberoende af antalet tjänstår, utgå med sistnämnda belopp, därest de förhållanden, som grundat rätten till pension, omöjliggöra för tjänstemannen att vidare bidra till sin försörjning.

11 § (10 §).

Därest vid beräkning af pension enligt 7, 9 eller 10 § beloppet slutar på bråktal af kronor, skall det höjas till närmast högre krontal.

12 § (11 §).

Såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension skall tjänsteman erlægga dels årsafgift och dels aflöningsförhöjningsafgift, på sätt i 13 och 14 §§ sägs.

13 § (12 §).

Årsafgift utgår med en viss, på grund af tjänstemans ålder vid inträdet i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning en gång för alla bestämd procent, för »1872 års tjänsteman» af honom tillkommande aflöning och för öfriga tjänstemän af de i 6, 7 respektive 8 § för tjänsten bestämda pensioner.

Denna procent utgör:

för »1872 års tjänstemän»:

om inträdet skett före fyllda	30 år	1,5 %	af	aflöningen
» » » efter »	30 men före fyllda	32 »	1,6 »	» »
» » » » »	34 » » »	36 »	1,8 »	» »

för öfriga tjänstemän:

om inträdet skett före fyllda	30	år	4	%	af pensionsbeloppet
» » » efter »	30	men före fyllda	32	»	4,1» » »
» » » » »	32	» » »	34	»	4,3» » »
» » » » »	34	» » »	36	»	4,4» » »
» » » » »	36	» » »	38	»	4,5» » »
» » » » »	38	» » »	40	»	4,6» » »
» » » » »	40	» » »	42	»	4,8» » »
» » » » »	42	» » »	44	»	4,9» » »
» » » » »	44	» » »	46	»	5 » » »
» » » » »	46	» » »	48	»	5,1» » »
» » » » »	48	» » »	50	»	5,3» » »
» » » » »	50	» » »	52	»	5,4» » »
» » » » »	52	» » »	54	»	5,5» » »
» » » » »	54	» » »	56	»	5,6» » »
» » » » »	56	» » »	58	»	5,8» » »
» » » » »	58	» » »	60	»	5,9» » »
» » » » »	60	» » »	»	6	» » »

14 § (13 §).

Aflöningsförhöjningsafgift, motsvarande beloppet af en månads aflöningsförhöjning, erlägges af »1872 års tjänstemän» såväl å den förhöjning i aflöning, som må vara en följd af öfvergång på den från och med den 1 januari 1908 gällande lönestat, därvid afdrag dock skall göras för aflöningsförhöjningsafgift, som kan vara under tiden från nämnda dag till dess dessa bestämmelser träda i kraft af vederbörande erlagd, som ock å härefter skeende aflöningsförhöjningar.

Annan tjänsteman skall hvarje gång han varder befördrad till tjänst, med hvilken enligt dessa bestämmelser större pension är förenad än den för den förra tjänsten bestämda, såsom aflöningsförhöjningsafgift erlägga $\frac{1}{10}$ af skillnaden mellan de båda pensionsbeloppen.

15 §.

Årsafgift erlägges månadsvis till och med den månad, hvarunder tjänsteman erhåller afsked, entledigas, afsättes eller dör.

16 §.

Såväl årsafgift som aflöningsförhöjningsafgift inbetalas medelst afdrag å tjänstemans aflöning, sistnämnda afgift, då aflöningsförhöjningen första gången utfaller. Uppbörd af pensionsafgifter verkställles genom järnvägsstyrelsens försorg.

Åtnjuter tjänsteman icke själf den med tjänsten förenade aflöning eller kan af annan anledning uppbörd icke äga rum på ofvan föreskrifna sätt, vare tjänsteman skyldig att inom den femtonde dagen i mars, juni, september och december månader inbetala pensionsafgiften för löpande kvartal. Försummas detta, skall hela det förfallna beloppet jämte sex procent ränta därå, efter år räknad, frändragas den försumliges först utfallande aflönings- eller pensionsbelopp. Kan sådant ej ske, må genom järnvägsstyrelsens försorg beloppet utan föregående dom eller utslag utmätas.

17 §.

Förflyttas tjänsteman från en till annan tjänst, och skulle han i den tjänst, till hvilken han förflyttas, erhålla lägre pension än i den förra tjänsten, vare berättigad att, för bibehållande af sin rätt till den högre pensionen, erlægga pensionsafgifter så som om han kvarstått i den förut innehafda tjänsten.

18 §.

Pension enligt dessa bestämmelser sökes hos järnvägsstyrelsen, som, därest ansökningen beviljas, utfärdar pensionsbref å det belopp, den pensionsberättigade äger uppbära.

Pensionen utgår från och med månaden näst efter den, under hvilken afgång från tjänsten ägt rum, till och med den månad, under hvilken pensionstagaren dör eller förverkar sin pension.

19 §.

Pension utbetalas genom järnvägsstyrelsens försorg kvartalsvis i början af mars, juni, september och december månader.

Pensionsbelopp, som icke uttagits inom tre år sedan det till betalning förfallit, vare förverkadt och tillfalle den i 22 § omförmälda pensionsfond; dock med rätt för järnvägsstyrelsen att, efter pröfning af anledningen till försummelsen, medgifva beloppets utbetalning, om framställning därom göres.

20 §.

Har pensionstagare blifvit dömd till förlust af medborgerligt förtroende eller till, i stället för afsättning, straff enligt 2 kapitlet 17 § strafflagen, skall han hafva förverkat sin pension vid den tid, nämnda beslut vunnit laga kraft; dock med rätt för honom att i stället för den sålunda förverkade pensionen från och med månaden näst efter den, under hvilken pensionen förverkats, utbekomma pension med belopp, som efter af järnvägsstyrelsen verkställd utredning befinnes motsvara årliga lifräntan å sammanlagda kapitalet af de utaf honom erlagda pensionsavgifter jämte ränta på ränta därå intill utgången af den tid, för hvilken dessa avgifter blifvit erlagda.

21 §.

Rätt att återbekomma erlagda pensionsavgifter medgifves endast vid öfvergång till annan statstjänst, därest med inträdet i denna tjänst är förenad skyldighet att för beredande af pension erlægga retroaktiv avgift, dock ej till högre belopp än det, hvartill retroaktivavgiften uppgår.

22 §.

Pensionsavgifter, hvilka erläggas enligt dessa bestämmelser, ingå till en särskild fond, benämnd »pensionsfonden n:r 2 för tjänstemän vid statens järnvägar», om hvars förvaltning erforderliga föreskrifter meddelas af Konungen.

Till samma fond skall jämväl öfverföras hvad af statens järnvägstrafiks pensionsinrättnings tillgångar vid tiden för dessa bestämmelsers trädande i kraft återstår, sedan därifrån dragits hvad jämlikt uträkning, verkställd i enlighet med de i lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 för bestämmande af lifförsäkringstagares fordran hos försäkringsbolag fastställda grunder, belöper å sådana delägare i pensionsinrättningen, å hvilka lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den — — — äger tillämpning.

23 §.

Af statens järnvägstrafikmedel gäldas:

a) hela beloppet af de under året på grund af stadgandet i 2 § a) utgående pensioner och

b) så stor del af öfriga enligt dessa bestämmelser utgående pensioner, som den i 22 § omnämnda fond enligt en efter bestämmelsernas trädande i kraft verkställd matematisk utredning ej är i stånd att bestrida.

Återstoden af de enligt dessa bestämmelser under året utgående pensioner bestrides från nyssnämnda fond; skolande dock till densamma af järnvägstrafikmedel tillskjutas det belopp, som må erfordras för att vid slutet af hvarje år fonden skall enligt matematiska grunder motsvara skillnaden mellan, å ena sidan, kapitalvärdet af alla fonden åliggande pensionsförpliktelser och, å andra sidan, kapitalvärdet af tjänstemännens pensionsavgifter.

Dessa bestämmelser träda i kraft den 1 januari 1911.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Chefen för civildepartementet, statsrådet grefve Hamilton anförde härefter.

Den 5 mars 1909 anmälde jag inför Eders Kungl. Maj:t frågan om förändrade bestämmelser rörande pensionering af statens järnvägars personal; och aflät Eders Kungl. Maj:t samma dag, i enlighet med min hemställan, nådig proposition, nr 132, till Riksdagen med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m.

I skrifvelse den 24 maj 1909 anmälde emellertid Riksdagen, att Riksdagen, på grund af bristande tid till en saklig och noggrann pröfning af det föreliggande förslaget, icke sett annan utväg öppen än att för närvarande afslå detsamma.

Med bifall till en inom Riksdagen väckt motion medgaf Riksdagen i sammanhang härmed, att såsom bidrag till bestridande af pensionering af statens järnvägars personal finge, utöfver hvad enligt gällande reg-

lemente för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning i sådant afseende kunde komma att utgå af statsmedel, för år 1910 af statens järnvägars trafikmedel afsättas och till statskontoret öfverlämnas ett belopp af 350,000 kronor att af statskontoret, i enlighet med hvad därom kunde varda af Eders Kungl. Maj:t föreskrifvet, tills vidare för ifrågavarande ändamål förvaltas och förräntas; samt att Eders Kungl. Maj:t skulle äga förordna om utbetalande af så stor del af såväl ifrågavarande som de för enahanda ändamål under åren 1907, 1908 och 1909 afsatta belopp, som för ett orubbadt upprätthållande af pensionsinrättningens verksamhet i enlighet med gällande grunder kunde erfordras.

Jag anhåller nu att ånyo få underställa pensionsfrågan Eders Kungl. Maj:ts bedömande. Därvid tillåter jag mig till en början omnämna, att jag, jämlikt mig gifvet nådigt bemyndigande, anmodat docenten vid Uppsala universitet, filosofie doktorn Per Erik Fagerholm att verkställa en förnyad, såvidt möjligt fullständig undersökning rörande den ekonomiska innebörden af de hufvudgrunder för pensionering af statens järnvägars personal, som innefattas i den till fjolårets riksdag i ämnet aflättna propositionen.

Docenten Fagerholm har nu fullbordat ifrågavarande undersökning och inkommit med utförlig berättelse däröfver jämte en sammanfattande redogörelse öfver de vunna resultaten. Den senare är af följande innehåll:

»Den statistiska undersökningen af afgangen bland den i tjänst varande personalen under de år, 1904—1909, som förflutit sedan den statistiska utredning gjordes, som ligger till grund för docenten Kobbs beräkning af pensionsinrättningens ekonomiska ställning den 1 januari 1904, har visat, att den nedgång i döds- och invaliditetsfrekvensen, som under dessa år, jämfördt med medeltalet under de föregående 20 åren, ägt rum, är alltför liten och oregelbunden för att man med säkerhet skulle kunna antaga densamma gälla för framtiden. Afgången bland den i tjänst varande personalen har alltså, så vidt man kan döma af befintligt material, under de sista 6 åren ej undergått någon väsentlig förändring. Så visar sig äfven förhållandet vara med afgangen bland de pensionerade.

Efter 1909 års arfvodesstat har personalen fördelats i de tre grupper, i hvilka den i pensionshänseende enligt lagförslagets 2 § uppdelas; för hvar och en af dessa grupper hafva för hvarje åldersklass antalet personer och deras medellöner beräknats.

En af dessa grupper enligt lagförslaget omfattar lokomotivförare och kvinnliga tjänstemän. Beträffande de senares dödlighet visar sig,

att densamma, om den sättes lika med den för kvinnor i allmänhet gällande, är nästan identisk med den för tjänstemän vid statens järnvägar. Äfven vid beräkningarna har jag därför kunnat sammanföra dessa eljest så skilda kategorier till en grupp.

Utgående från förhållandena enligt 1909 års arfvodesstat har jag vidare, under användande af den ur den statistiska undersökningen erhållna afgangssannolikheten, för hvar och ett af åren 1910 till och med 1942 beräknat antalet i tjänst kvarvarande inom hvarje grupp och hvarje åldersklass. Härvid erhålles direkt antalet under hvar och ett af dessa år inom hvar och en af de tre grupperna nyutdelade ålderspensionerna. Härur i förening med den enligt lagförslagets 5 § beräknade medelpensionen för hvarje grupp och åldersklass erhålles summan af de årligen nyutdelade ålderspensionernas belopp. Med det värde på dödssannolikheten bland de ålderspensionerade, som den statistiska utredningen gifvit, erhålles kostnaden under hvar och ett af de följande åren för de under ett visst år nyutdelade ålderspensionerna. Genom summering af alla så erhållna på ett visst år belöpande belopp erhålles slutligen kostnaden under detta år för alla från och med år 1910 utdelade ålderspensioner — »nya ålderspensioner». Dessa sist funna belopp äro sammanförda i en kolumn af den tabell, som finnes införd å nästa sida. På ett liknande sätt erhålles kostnaden under hvarje år för de före den 1 januari 1910 utdelade ålders- och invalidpensionerna — »gamla pensioner». Dessa innehållas i två kolumner i samma tabell.

Medelåldern vid erhållandet af ordinarie anställning vid statens järnvägar under de senaste åren har varit nära konstant och omkring 25 år. Med detta värde på inträdesåldern och under antagandet af att personalens totala numerär inom hvar och en af de tre grupperna bibehålles vid sin nuvarande storlek har jag för hvarje år beräknat antalet af och åldersfördelningen bland den personal — »nya personalen» — som måste anställas för att fylla luckorna efter de afgangna bland de nu i tjänst varande.

Med den ur den statistiska undersökningen erhållna sannolikheten för b- och a-pension (sjuk- resp. invalidpension) i förening med det nyss funna totala antalet personer af hvarje ålder och den enligt lagförslagets 5 § beräknade medelpensionen för hvarje ålder vid afsked på grund af sjukdom respektive invaliditet erhålles för hvarje år beloppet af nyutdelade b- och a-pensioner och härur på samma sätt som vid ålderspensionerna den totala årliga kostnaden för »nya b-pensioner» och »nya a-pensioner». Dessa belopp innehållas i de två sista kolumnerna af tabellen å nästa sida.

**Totala årliga kostnaden för pensionering af tjänstemännen vid
statens järnvägar.**

År.	Gamla ålders- pensioner.	Gamla sjuk- och invalid- pensioner.	Nya ålders- pensioner.	Nya sjuk- pensioner.	Nya invalid- pensioner.
1910	800,650	521,750	122,850	44,600	5,000
1911	759,850	495,900	240,850	130,600	14,000
1912	718,500	470,550	377,900	213,700	23,000
1913	675,100	445,650	530,950	294,300	32,000
1914	632,200	421,150	695,350	372,000	40,000
1915	589,350	396,150	852,750	447,100	48,000
1916	546,050	373,650	1,007,600	519,700	57,000
1917	503,400	350,650	1,167,600	589,300	64,000
1918	460,900	328,150	1,307,150	656,000	72,000
1919	419,200	306,150	1,431,300	720,000	80,000
1920	378,250	284,650	1,548,300	781,300	87,000
1921	338,400	263,550	1,667,800	841,300	95,000
1922	299,900	242,850	1,781,650	913,200	102,000
1923	263,100	222,600	1,886,150	961,000	109,000
1924	228,550	202,850	1,984,300	1,020,100	116,000
1925	196,350	183,450	2,043,650	1,079,200	123,000
1926	166,700	164,950	2,093,350	1,139,000	130,000
1927	139,900	147,400	2,154,600	1,203,000	138,000
1928	115,850	130,450	2,208,150	1,268,900	145,000
1929	94,500	114,450	2,270,400	1,336,900	153,000
1930	75,900	99,500	2,333,800	1,406,000	161,000
1931	60,000	85,650	2,388,850	1,476,100	170,000
1932	46,600	73,000	2,448,750	1,547,300	178,000
1933	35,850	61,600	2,514,900	1,623,400	186,000
1934	27,100	51,400	2,596,600	1,706,000	194,000
1935	19,800	42,400	2,687,250	1,787,500	202,000
1936	14,100	34,600	2,784,950	1,867,300	210,000
1937	9,750	27,900	2,891,050	1,941,300	217,000
1938	6,550	22,150	3,004,500	2,000,300	223,000
1939	4,250	17,350	3,116,300	2,079,400	229,000
1940	2,700	13,450	3,311,450	2,144,600	234,000
1941	1,700	10,300	3,484,350	2,204,800	239,000
1942	800	7,800	3,666,600	2,263,300	244,000

Beräkningen har ej utsträckts längre än till och med år 1942. För de följande åren kan man antaga den årliga kostnaden för summan af alla pensioner utom a-pensioner vara aproximativt 6,400,000 kronor, hvilket motsvarar, om man räknar med 3,8 %, ett kapital af 168,421,000 kronor, men om man räknar med 4,2 % 152,381,000 kronor.

Kapitalvärdet den 1 juli 1910 är, om räntefoten antages vara 3,8 %:

Nu utgående ålderspensioner	6,793,000 kr.
Nu utgående invalidpensioner	4,972,000 »
Till och med 1942 nyutdelade ålderspensioner	31,520,000 »
Till och med 1942 nyutdelade sjukpensioner	18,278,000 »
Från och med 1943 utgående pensioner (exkl. a-pensioner)	49,180,000 »
	<hr/>
	Summa 110,743,000 kr.

Om räntefoten antages vara 4,2 %, blir kapitalvärdet följande:

Nu utgående ålderspensioner	6,648,000 kr.
Nu utgående invalidpensioner	4,843,000 »
Till och med 1942 nyutdelade ålderspensioner	29,445,000 »
Till och med 1942 nyutdelade sjukpensioner	17,020,000 »
Från och med 1943 utgående pensioner (exkl. a-pensioner)	39,223,000 »
	<hr/>
	Summa 97,179,000 kr.

Enligt lagförslaget skulle personalens afgifter under en ganska lång tid framåt uppgå till 2,8 % af aflöningen. Endast småningom, i den mån nyanställd personal — endast på nyanställd personal äger ju den progressiva afgiftsskalan enligt lagförslagets 9 § tillämpning — erhåller löneförhöjning eller hinner fram till högre aflönade befattningar, kommer denna proportion att något stiga. Enligt 1909 års arfvodessstat uppgick den årliga arfvodessumman för de i pensionsinrättningen delaktiga tjänstemännen till 16,666,000 kronor, hvilket motsvarar en aflöning enligt lagförslagets mening af 20,000,000 kronor. Summan af personalens årliga afgifter är alltså 560,000 kronor. Detta årliga belopp motsvarar ett kapital af 15,296,000 kronor efter 3,8 % räntefot och 13,893,000 efter 4,2 %.

Pensionsinrättningens kapitalbehållning är 10,423,000 kronor.

Kapitalvärdet af pensionsinrättningens tillgångar den 1 juli 1910 är alltså enligt 3,8 % 25,719,000 kronor och enligt 4,2 % 24,316,000 kronor.

Om man räknar med en räntefot af 4,2 %, skulle alltså den i lagförslagets 19 § omtalade fonden vara i stånd att gälda 25 % af alla pensioner exklusive a-pensioner.

Af trafikmedel skulle alltså utgå, utom hela beloppet af a-pensionerna, 75 % af öfriga pensioner. De belopp, som under hvarje år kunna väntas skola gäldas af trafikmedel, äro sammanställda i följande tabell:

År 1910	1,122,000 kr.
» 1911	1,234,000 »
» 1912	1,358,000 »
» 1913	1,492,000 »
» 1914	1,631,000 »
» 1915	1,762,000 »
» 1916	1,892,000 »
» 1917	2,022,000 »
» 1918	2,136,000 »
» 1919	2,237,000 »
» 1920	2,331,000 »
» 1921	2,428,000 »
» 1922	2,530,000 »
» 1923	2,609,000 »
» 1924	2,693,000 »
» 1925	2,750,000 »
» 1926	2,803,000 »
» 1927	2,872,000 »
» 1928	2,938,000 »
» 1929	3,015,000 »
» 1930	3,097,000 »
» 1931	3,178,000 »
» 1932	3,265,000 »
» 1933	3,363,000 »
» 1934	3,480,000 »
» 1935	3,605,000 »
» 1936	3,736,000 »
» 1937	3,869,000 »
» 1938	3,998,000 »
» 1939	4,142,000 »
» 1940	4,338,000 »
» 1941	4,515,000 »
» 1942	4,698,000 »

Resultaten af mina beräkningar och af docenten Kobbs kunna ej annat än helt ytligt jämföras med hvarandra, dels emedan det material,

som ligger till grund för dem, är olika, dels och väsentligen emedan vid docenten Kobbs hufvudsakliga beräkningar antagits, att pensionsinrättningen komme att afstängas, så att den för framtiden endast skulle omfatta det genom afgang successivt minskade antalet nuvarande delägare. Häraf förklaras också den stora olikheten mellan det af mig funna värdet af personalens afgifter och motsvarande kvantitet hos docenten Kobb (ej fullt 8,000,000 kronor).

I fråga om storleken af den del af pensionerna, som pensionsinrättningen själf är i stånd att betala, stämmer det af mig funna värdet 25 % så väl som man kan vänta sig med det i docenten Kobbs utredning (1908 års sakkunnigas utlåtande sid. 69—70) härledda 23 %, respektive 28 %, allteftersom hänsyn tages till kommande löneförhöjningar eller icke.

Docenten Kobb uppskattar (Kungl. Maj:ts proposition till 1909 års riksdag, n:r 132, sid. 106) den årliga kostnaden för pensioneringen i enlighet med de sakkunnigas af år 1908 förslag, sedan pensioneringen inträdt i jämvikt, till 6,155,000 kronor. Enligt mina beräkningar är beloppet något större. Öfverensstämmelsen är emellertid fullt så god som man kan vänta sig, då docenten Kobbs ofvan anförda värde endast är en approximativ uppskattning, hvilken dock utförts efter samma grunder som mina.

Den årliga kostnaden för staten under de närmaste åren är något större och stiger något hastigare, än som antagits i Kungl. Maj:ts nyssberörda proposition. Enligt denna (sid. 107) beräknas den år 1907 uppgå till 805,000 kronor och stiga med 90,000 kronor årligen. Jämförelsen mellan de så uppskattade värdena och resultaten af mina beräkningar ter sig sålunda:

	Kostnad enligt uppskattning i Kungl. Maj:ts proposition.	Kostnad enligt docenten Fager- holms beräk- ning.
År 1907	805,000	—
» 1908	895,000	—
» 1909	985,000	—
» 1910	1,075,000	1,122,000
» 1911	1,165,000	1,234,000
» 1912	1,255,000	1,358,000
» 1913	1,345,000	1,492,000
» 1914	1,435,000	1,631,000
» 1915	1,525,000	1,762,000
» 1916	1,615,000	1,892,000»

Af docenten Fagerholms undersökning framgår således, att statens kostnader för pensioneringen skulle blifva något större än som antagits vid framläggande af förra årets proposition. Jag erinrar dock härvid, att man gifvetvis har att räkna allenast med approximativa värden.

Resultatet af undersökningen synes mig emellertid icke böra gifva anledning till några jämkningar i det förut framlagda förslaget. Jag får därför, under åberopande af hvad jag den 5 mars 1909 i ärendet anfört, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen

att antaga det af mig nämnda den 5 mars 1909 föredragna lagförslag, allenast med den ändring att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1911;

att, därest sådan lag blifver af Riksdagen antagen,

dels medgifva,

att beträffande pensionering af sådan personal vid statens järnvägar, hvilken jämlikt 1 § a) och b) i lagen är undantagen från den samlas tillämpning, Kungl. Maj:t må utfärda bestämmelser i enlighet med det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 5 mars 1909 intagna förslag till öfvergångsbestämmelser angående rätt till pension för vissa tjänstemän vid statens järnvägar, med den ändring att bestämmelserna skola träda i kraft den 1 januari 1911,

dels ock besluta,

att de jämlikt beslut vid 1906, 1907, 1908 och 1909 års riksdagar för hvart och ett af åren 1907, 1908, 1909 och 1910, såsom bidrag till bestridande af pensionering af statens järnvägars personal, af trafikmedel afsatta belopp af tillhoppa 1,400,000 kronor jämte den afkastning, som därå kan hafva uppstått, må tillgodoföras de i 19 § i lagen samt 22 § i öfvergångsbestämmelserna omförmälda fonder, till fördelning dem emellan efter samma grunder, som i berörda stadganden finnas angifna i fråga om fördelning af statens järnvägstrafiks pensionsinrättnings tillgångar; samt

att § 1 mom. 2 i aflöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar den 15 november 1907 må, räknadt från och med den 1 januari 1911, erhålla följande ändrade lydelse:

»Generaldirektör är berättigad att från och med månaden näst efter den, under hvilken han uppnått 65 lefnadsår, under sin återstående lifstid af trafikmedel uppbära en årlig pension af 6,000 kronor. Generaldirektör, som, innan han uppnått 65 lefnadsår, antingen på grund af sjukdom eller därigenom, att han efter utgången af den tid, för hvilken han förordnats, icke erhåller förnyadt förordnande, eller ock eljest utan

egen begäran nödgas afgå från sin befattning utan att på grund af tjänstefel hafva förverkat densamma, är berättigad att i pension uppbära ett årligt belopp af 6,000 kronor för tiden, intill dess han uppnått 65 års ålder. Skulle generaldirektör före utgången af den tid, erhållet förordnande afser, finnas vara af sjukdom oförmögen till vidare nöjaktig tjänstgöring, skall han vara underkastad skyldighet att afgå mot åtnjutande af pension enligt nu angifna bestämmelser. Såsom pensionsavgift skall å det för generaldirektör bestämda arfvodet eller den honom under tiden, intill dess han uppnått 65 år, tillkommande pension afdragas ett årligt belopp af 360 kronor, som skall inbetalas till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den omförmälda fond; skolande ofvannämnda pensionsbelopp gäldas efter de i 20 § af samma lag angifna grunder.

Hvad sålunda är stadgadt om generaldirektör gäller jämväl om öfverdirektör».

Hvad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Sölve Berger.